

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

HE 123/2024 vp. Kanavointi ja sairauspäivärahan muutokset

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA 10.10
FINANSSINEUVOS JUKKA MATTILA
NEUVOTTELEVA VIRKAMIES ILARI AHOLA

Ehdotettujen muutosten tausta

- HE 123/2024 vp. Käsittelee toisaalta ns. kanavointiratkaisua ja toisaalta sairauspäivärahan laskentakaavan muutosta.
- Näistä kanavointiratkaisu kytkeytyy osaksi laajempaa hallitusohjelman säästötoimenpiteiden kokonaisuutta, jossa sosiaalivakuutusrahastoihin kohdentuvia säästöjä kanavoidaan julkisen talouden vahvistamiseksi.
- Sairauspäivärahan laskentakaavan muutos liittyy kevään 2024 JTS-riihessä tehtyyn säästöpäätökseen, ja edellyttää toisaalta myös kanavointia.

Kanavointiratkaisun luonne

- Sosiaalivakuutusrahastoiden rahoittamiin etuuksiin kohdentuvat säästöt säästävät rahastojen menoja, mutta toisaalta aiheuttavat ennen pitkää vakuutusmaksujen laskun.
 - Ilman erillisiä toimenpiteitä julkinen talous ei vahvistu hallitusohjelman säästötavoitteiden kannalta täysimääräisesti, mutta kokonaisveroaste laskee.
 - Kanavointiratkaisussa tämä ratkaistaan muuttamalla sosiaalivakuutuksen rahoitusvastuita. Kokonaisuudessa huomioidaan myös verovaikutukset.
- Mikäli kanavointiratkaisua ei toteutettaisi, vakuutusmaksutulot kokonaisuudessaan alenisivat, samoin kokonaisveroaste. Verotulot kasvaisivat hieman, mutta kokonaishyödyt eivät riittäisi kattamaan rahastojen menoillem asetettuja säästötavoitteita.
 - Hallituksen talouspoliittisia tavoitteita ei tältä osin saavutettaisi.

Ehdotettava ratkaisu kanavoinnin toteuttamiseksi on kokonaisuudeltaan ajoituksen kannalta perusteltu

- Kertaratkaisu on tarkoituksenmukaisempi sairausvakuutuksen rahoituksen läpinäkyvyyden, selkeyden ja ennustettavuuden kannalta.
- Palkansaajien osalta osa v. 2025 etupainotteisuudesta selittyy tilitysviiveellä, jonka vuoksi ensimmäisen vuoden korkeammalla maksulla varmistetaan Kelan maksuvalmius. Tämä ilmiö syntyisi, vaikka kanavointi tehtäisiin vaiheittain.
 - Tämän korjaaminen vaatisi raskaita toimia, eikä ole siksi tarkoituksenmukaista.
- Kanavoinnin ajoitustekijöillä ei ole merkitystä siihen, millaisiksi pysyvät vaikutukset muodostuvat.
 - Esitetty ratkaisu vahvistaa valtion ja kuntien taloutta nopeammin kuin asteittainen kanavointi tekisi. Tämä tukee hallituksen tavoitetta supistaa valtion ja kuntien alijäämää ja velkaantumiskehitystä.

Kerralla toteutettavan kanavoinnin siirtymävaiheen vaikutukset

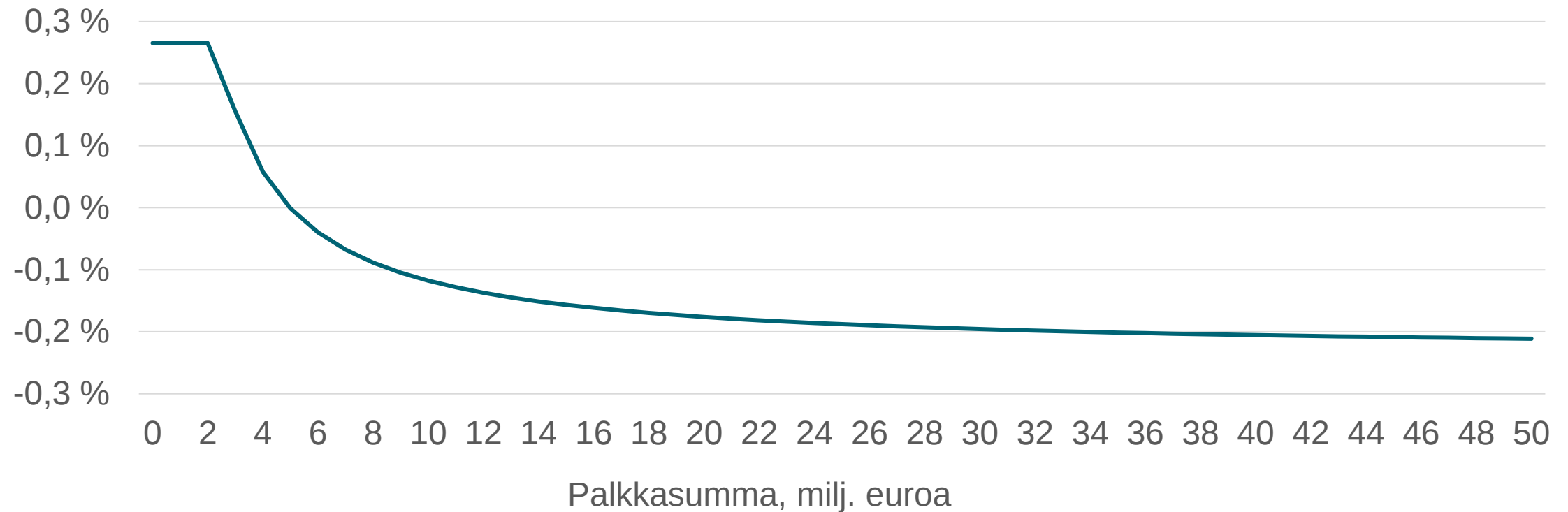
- Palkansaajien verotus kiristyy v. 2025 ajaksi n. 100 milj. eurolla (+ 2024 ratkaisu)
- Yksityisten työntajien vero- ja maksurasitus kiristyy v. 2025 ajaksi n. 30 milj. eurolla
 - Sen sijaan v. 2023 verrattuna vero- ja maksurasituksen kiristymä n. 10 milj. euroa.
 - Vuoden 2024 alussa toteutettu kanavointiratkaisu kohdistui vain palkansaajiin ja hyödytti yksityisiä työntajia n. 60 milj. euroa v. 2024.

Vaikutukset kuntiin ja hyvinvointialueisiin

- Koko HE (kanavointi ja sairauspäivärahan säästöt nettona) vahvistaisi kuntataloutta:
 - Vuoden 2025 alusta voimaan aiottu ratkaisu: vuositasolla n. 75 milj. euroa.
 - Yhteensä vahvistuminen yli 90 milj. euroa, kun huomioidaan myös v. 2024 ratkaisu.
- Sairauspäivärahaan ehdotettu säästö vähentäisi hyvinvointialueiden saamia sairauspäivärahakorvauksia noin 19 miljoonalla eurolla.
 - Hva-työantajakustannusten kasvu tulisi myöhemmin huomioiduksi hyvinvointialueiden rahoituksen jälkikäteistarkistuksessa omalla painollaan.
- Kanavointiratkaisulla ei ole olennaista vaikutusta hyvinvointialueiden talouteen, sillä sosiaaliturvamaksut huomioidaan rahoituksen indeksitarkistuksissa.

Kanavointi kasvattaisi pienten työntekijäiden maksuja 0,27 %-yks. ja laskisi suurilla 0,23 %-yks.

Työntekijämaksurasituksen muutos työntekijän koon mukaan, %-yks

Sairauspäivärahan laskentakaavan muutos

- Osa kevään 2024 JTS-riihen päätöksiä ja luonteeltaan säästöratkaisu. Koska säästö kohdentuu sairausvakuutusrahastolle, kytkeytyy tämä myös kanavointikokonaisuuteen.
- Päätökselle ei ole asetettu erityisiä työllisyystavoitteita. Vaikutuksia kuitenkin todennäköisesti on.
 - Kotimaisen ([Böckerman ym. 2018](#)) ja kansainvälisen tutkimuskirjallisuuden ([Palme ja Persson 2019](#)) mukaan sairauspäivärahan korvausasteilla on vaikutusta työn tarjontaan – korkeampi korvausaste johtaa pidempiin päivärahakausiin eli poissaoloihin töistä.
 - Käytännössä vaikutus koostuu todennäköisesti sekä presenteeismin kasvusta että absteneeismin vähenemisestä.
 - Presenteeismillä tarkoitetaan töihin paluuta liian aikaisin suhteessa terveydentilaan.
 - Absenteeismilla tarkoitetaan tarpeettoman pitkää sairauspoissaoloa.